

341[01]-01-122**Zadanie egzaminacyjne**

Piotr Kowalski planuje rozpocząć od 01 lipca 2012 roku produkcję roślin ozdobnych we własnym gospodarstwie.

W zakresie podatku VAT Pan Kowalski posiada statut rolnika ryczałtowego. Stawka ryczałtowanego zwrotu podatku VAT dla produktów rolnych wynosi w 2012 roku 7% od ceny netto.

Pan Kowalski posiada środki własne w wysokości 180 000 zł, a także grunty orne o wartości 40 000 zł i ciągnik o wartości 80 000 zł.

Ze środków własnych zamierza zakupić:

- halę produkcyjną za kwotę 70 000 zł,
- tunele foliowe za kwotę 32 000 zł,
- doniczkarkę za kwotę 48 000 zł,

a niewykorzystane środki pieniężne zostaną ulokowane na rachunku w Banku Spółdzielczym i przeznaczone na bieżące wydatki.

Pan Kowalski zamierza zaciągnąć kredyt długoterminowy w wysokości 40 000 zł na zakup:

- opryskiwacza za kwotę 28 000 zł,
- systemu nawadniania i nawożenia za kwotę 12 000 zł.

W tym celu rolnik przeanalizuje oferty kredytów i wybierze najkorzystniejszą dla siebie.

Dodatkowo zakupi na fakturę z odroczonym terminem płatności doniczki na kwotę 4 000 zł oraz środki ochrony roślin i opakowania na kwotę 3 000 zł.

W formie leasingu operacyjnego (odpłatne użytkowanie) nabędzie samochód dostawczy.

Pan Kowalski planuje roczną produkcję roślin ozdobnych na poziomie 12 000 szt. w doniczkach o pojemności 2 litrów oraz sprzedaż w ciągu roku do hurtowni ogrodniczej:

- bluszcz pospolity 2 000 szt. po cenie netto 9 zł/szt.,
- trzmielina pnąca 5 000 szt. po cenie netto 8 zł/sz.,
- wiciokrzew japoński 5 000 szt. po cenie netto 12 zł/szt.

Wysokość planowanych kosztów rocznych kształtuje się następująco:

- woda i energia 6 000 zł,
- płace pracowników 13 000 zł,
- podatek gruntowy, ubezpieczenia 1 000 zł,
- rata leasingu 12 000 zł.

Koszt jednostkowy materiałów (podłoża, sadzonek, doniczek, środków ochrony roślin i nawożenia) do produkcji rośliny ozdobnej wynosi 2,00 zł.

Pan Kowalski rozpocznie produkcję roślin ozdobnych pod warunkiem, że w wyniku przeprowadzonej analizy ekonomicznej okaże się ona rentowna.

Opracuj projekt realizacji prac związanych z uruchomieniem produkcji roślin ozdobnych oraz oceną rentowności planowanego przedsięwzięcia.

Projekt realizacji prac powinien zawierać:

1. Tytuł pracy egzaminacyjnej.
2. Założenia wynikające z treści zadania i dokumentacji.
3. Wybór oferty kredytowej.
4. Wykaz planowanych czynności związanych z oceną rentowności i warunki uruchomienia działalności na podstawie analizy SWOT.
5. Uproszczony bilans otwarcia na dzień rozpoczęcia działalności.
6. Plan amortyzacji środków trwałych.
7. Uproszczony rachunek zysków i strat za okres roku oraz ocenę rentowności majątku i kapitału w skali roku.

Do wykonania zadania wykorzystaj:

Załącznik 1. Oferty kredytowe

Załącznik 2. Dane do analizy SWOT

Załącznik 3. Wzory do obliczenia wskaźników rentowności

oraz

zamieszczone w KARCIE PRACY EGZAMINACYJNEJ tabele do sporządzenia:

- analizy SWOT planowanej działalności,
- uproszczonego bilansu otwarcia na dzień rozpoczęcia działalności,
- planu amortyzacji środków trwałych,
- uproszczonego rachunku zysków i strat za okres roku.

Czas przeznaczony na wykonanie zadania wynosi 180 minut.

Załącznik 1.

Oferty kredytowe

Wybrane elementy umowy kredytowej		I oferta	II oferta
		przeznaczenie kredytu	
		<i>realizacja inwestycji w rolnictwie</i>	<i>urządzenie gospodarstwa rolnego</i>
Cel inwestycji		zakup maszyn i sprzętu rolniczego	zakup maszyn i sprzętu rolniczego
		zakup budowa i rozbudowa budynków	zakup surowców i materiałów do produkcji
		zakup gruntów rolnych	zakup gruntów rolnych
Warunki udzielenia kredytu	kwota kredytu	nie może przekroczyć 80% wartości nakładów inwestycyjnych	do 4 mln zł
	okres kredytowania	maksymalnie 8 lat	maksymalnie 15 lat
	okres karencji spłaty kredytu	-	3 lata
Wysokość prowizji		3%	0%
Wysokość oprocentowania		7% w skali roku według stałej stopy procentowej	2% (na dany rok) w skali roku według zmiennej stopy procentowej
Wymagane dokumenty przy ubieganiu się o kredyt		wniosek	wniosek
		biznes plan	uproszczony biznes plan
		dokumenty potwierdzające własność gospodarstwa, zaświadczenie o niezaleganiu w podatkach	deklaracja w sprawie wymiaru podatku rolnego, zaświadczenie o niezaleganiu w podatkach
Dodatkowe informacje		-	możliwość częściowego umorzenia spłaty kredytu – przy osiągnięciu pełnej produkcji

Załącznik 2.**Dane do analizy SWOT**

- trudności w zatrudnieniu doświadczonych pracowników
- możliwość importu roślin ozdobnych
- dostępne kredyty preferencyjne
- tunele do produkcji sadzonek
- niedopracowana technologia produkcji
- zwiększa się liczba producentów roślin ozdobnych
- budowa osiedla domów jednorodzinnych z ogródkami w okolicy gospodarstwa
- rolnik posiada duże doświadczenie w produkcji roślin ozdobnych
- pracowita pielęgnacja roślin
- wzrost popytu spowodowany świadomością ludności w dziedzinie estetyki otoczenia
- brak dobrych środków ochrony roślin na niektóre szkodniki i choroby
- zapewniony zbyt po gwarantowanej cenie

Załącznik 3.**Wzory do obliczenia wskaźników rentowności**

Nazwa wskaźnika	Wzór do obliczenia
wskaźnik rentowności sprzedaży brutto	$\frac{\text{zysk brutto} \cdot 100}{\text{przychody ze sprzedaży}}$
wskaźnik rentowności sprzedaży netto	$\frac{\text{zysk netto} \cdot 100}{\text{przychody ze sprzedaży}}$
wskaźnik rentowności majątku ROA	$\frac{\text{zysk netto} \cdot 100}{\text{aktywa ogółem}}$
wskaźnik rentowności kapitału własnego ROE	$\frac{\text{zysk netto} \cdot 100}{\text{kapitał własny}}$

Załączniki umieszczone w Karcie Pracy Egzaminacyjnej**Analiza SWOT planowanego przedsięwzięcia**

Mocne strony	Słabe strony
Szanse	Zagrożenia

Uproszczony bilans otwarcia na dzień rozpoczęcia działalności

L.p.	Aktywa	Kwota w zł	L.p.	Pasywa	Kwota w zł
A	Aktywa trwałe		A	Kapitał własny	
B	Aktywa obrotowe		B	Kapitały obce	
Razem aktywa			Razem pasywa		

Plan amortyzacji środków trwałych

Lp.	Nazwa środka trwałego	Wartość początkowa (w zł)	Okres użytkowania (w latach)	Stopa amortyzacji (w %)	Stawka amortyzacji rocznej (w zł)*
1	hala produkcyjna	70 000	40		
2	ciągnik	80 000	10		
3	tunele foliowe	32 000	8		
4	doniczka	48 000	12		
5	opryskiwacz	28 000	10		
6	system nawadniania i nawożenia	12 000	5		
Ogółem					

*Stawka amortyzacji rocznej = wartość początkowa/okres użytkowania w latach

Uproszczony rachunek zysków i strat za okres roku

Wyszczególnienie	Wyliczenia	Kwota w zł
I. Przychody	X	X
Przychody ze sprzedaży roślin:		
1.		
2.		
3.		
Przychód ze zwrotu podatku VAT 7%		
Razem przychody		
II. Koszty	X	X
1. materiały do produkcji roślin ozdobnych		
2. energia i woda		
3. płace pracowników		
4. podatek gruntowy, ubezpieczenia		
5. amortyzacja środków trwałych		
6. rata leasingu		
7. koszty finansowe (odsetki od kredytu)		
Razem koszty		
III. Wynik finansowy/dochód rolniczy netto		

W pracy egzaminacyjnej podlegały ocenie następujące elementy:

- I. Tytuł pracy egzaminacyjnej
- II. Założenia wynikające z treści zadania egzaminacyjnego i dokumentacji
- III. Wybór oferty kredytowej
- IV. Wykaz planowanych czynności związanych z oceną rentowności i warunki uruchomienia działalności na podstawie analizy SWOT
- V. Uproszczony bilans otwarcia na dzień rozpoczęcia działalności
- VI. Plan amortyzacji środków trwałych
- VII. Uproszczony rachunek zysków i strat za okres roku oraz ocena rentowności majątku i kapitału w skali roku
- VIII. Praca jako całość

Ad I. Tytuł pracy egzaminacyjnej

Tytuł pracy egzaminacyjnej powinien zawierać informacje odnoszące się do zakresu opracowania, wynikające z treści zadania.

Przykład poprawnie sformułowanego tytułu pracy egzaminacyjnej.

Projekt realizacji prac związanych z uruchomieniem
(tytuł pracy egzaminacyjnej)
produkcji roślin ozdobnych oraz ocena rentowności
planowanego przedsięwzięcia.

Prawie wszyscy zdający poprawnie formułowali tytuł, nieliczni nie uwzględniali: *uruchomienia produkcji roślin ozdobnych lub oceny rentowności przedsięwzięcia.*

Ad II. Założenia do opracowania projektu wynikające z treści zadania egzaminacyjnego i dokumentacji

Założenia powinny zawierać dane wynikające z analizy treści zadania i załączników, istotne dla wykonania zadania.

Przykład szczegółowego opracowania założeń.

II Założenia wynikające z treści zadania i dokumentacji

1. Piotr Kowalski planuje rozpocząć produkcję roślin ozdobnych na nieregularnym gospodarstwie 2 dniem 01 lipca 2012r.
2. W zakresie podatku VAT pan Kowalski posiada statut rolnika indywidualnego
3. Stawka zwiększonego zwrotu podatku VAT dla produktów rolnych wynosi 7% od ceny netto.
4. Pan Kowalski posiada:
  - a) środki własne 180 000,-
  - b) grunty orne o wartości 40 000,-
  - c) ciągnik o wartości 80 000,-
5. Ze środków własnych planuje zakupić:
  - a) naleć produkcyjną 70 000,-
  - b) tunele foliowe 32 000,-
  - c) doniczkarke 48 000,-
6. Nowykomysłowe środki pieniężne ulokuje na rachunku w Banku Spółdzielczym, będą one przeznaczone na bieżące wydatki
7. Zamierza zaciągnąć kredyt długoterminowy w wysokości 40 000,- na zakup
  - a) opryskiwacza 28 000,-
  - b) systemu nawadniania i nawożenia 12 000,-
8. Rolnik przewiduje oferty kredytów i wybierze najkorzystniejszą dla siebie
9. Rolnik zakupi na fakturę z określonym terminem płatności:
  - a) doniczki z ziemią 4000,-
  - b) środki ochronne roślin i opakowania 3000,-
10. W formie leasingu operacyjnego nabędzie samochód dostawczy
11. Rolnik planuje roczną produkcję roślin ozdobnych na poziomie 12 000 szt. w doniczkach o poj. 2 litrów.
12. Pan Kowalski planuje sprzedać w ciągu roku do hurtowni ogrodniczej:

a) bluszcz pospolity	2000 szt.	po cenie netto	9 zł / szt.
b) trzmielina pospolita	5000 szt.	po cenie netto	8 zł / szt.
c) hiakmeu japoński	5000 szt.	po cenie netto	12 zł / szt.
13. Wykazać planowanych kosztów rocznych:
  - a) woda i energia 6000,-
  - b) prace pracowników 13 000,-
  - c) podatek gruntowy, ubezpieczenia 1 000,-
  - d) rata leasingu 12 000,-
14. Koszt jednostkowy materiałów (paliwa, sprzęt, doniczki, środki ochronne roślin i nawożenia) do produkcji rośliny ozdobnej

wymosi. 2 ac
15. Pan Kowalski rozpocznie produkcję roślin ozdobnych pod warunkiem, że w wyniku przeprowadzonej analizy ekonomicznej okaże się ona rentowna.
16. Załącznik 1. Oferty kredytowe
17. Załącznik 2. Dane do analizy SIOT
18. Załącznik 3. Wzory do obliczenia wskaźników rentowności

Duża grupa zdających poprawnie i szczegółowo sporządzała *Założenia*, niektórzy pomijali istotne informacje dotyczące stawki podatku zryczałtowanego oraz dokonania wyboru najkorzystniejszej oferty kredytowej.

Tylko niewielka część zdających miała trudności z napisaniem pełnych założeń.

Ad III. Wybór oferty kredytowej:

W tym elemencie należało wskazać najkorzystniejszą ofertę dla Pana Kowalskiego posługując się jej numerem lub przeznaczeniem. Wybór należało uzasadnić, wymieniając korzystne aspekty wskazanej oferty.

Przykład prawidłowego sformułowania wyboru oferty:

3. Wybór oferty kredytowej

Pan Piotr Kowalski ma do przeanalizowania dwie oferty kredytowe. Za uzyskany kredyt zamierza kupić opryskiwacz oraz system nawadniania i nawożenia (Ilość kwota 40 000 zł). Opryskiwacz jak i system nawadniania można zaliczyć do grupy maszyn i sprzętu rolniczego dlatego też rolnik ma możliwość skorzystania z jednej lub drugiej oferty. W ofercie nr I rolnik może uzyskać tylko 80% poniesionych nakładów natomiast w ofercie nr II może uzyskać maksymalnie aż 4 mln zł. Okres kredytowania korzystniejszy jest w ofercie nr II, a wynosi 15 lat. W ofercie I jest to 8 lat. Dodatkowo w ofercie II okres korekty spłaty kredytu jest określony na 3 lata. Rolnik nie musi spłacać kredytu przez pierwsze 3 lata co byłoby dla niego dodatkowym kosztem na samym początku działalności. Wartość oprocentowania także jest korzystniejsza w ofercie II ponieważ wynosi 2% w skali roku, a w ofercie nr I jest to aż 7%. Wniosek do ubiegania się o kredyt jest prosty w ofercie II ponieważ wystarczy uproszczony biznes plan, deklaracja w sprawie wymiaru podatku rolnego oraz zaświadczenie o nie zaleganiu w podatkach. Dodatkowo w ofercie nr II jest możliwość odstąpienia umorzenia spłaty kredytu przy osiągnięciu pełnej produkcji. Pan Piotr Kowalski powinien wybrać ofertę nr II, jest ona zdecydowanie korzystniejsza w stosunku do oferty nr I.

W wielu pracach poprawnie wybierano ofertę, pomijając uzasadnienie wyboru. Zdarzały się prace, w których w uzasadnieniu skupiano się tylko na wysokości prowizji i oprocentowania oraz dokumentacji kredytu. Jednak większość zdających wymieniała aspekty potwierdzające korzyści z wyboru oferty. Można uznać, że opracowanie tego elementu pracy nie sprawiało większości zdającym problemu.

Ad IV. Wykaz planowanych czynności związanych z oceną rentowności i warunki uruchomienia działalności na podstawie analizy SWOT

W tym elemencie projektu należało wymienić kolejne czynności zmierzające do oceny rentowności przedsięwzięcia oraz analizy warunków uruchomienia działalności.

Zdający w większości poprawnie określali czynności. Nieliczni w tym miejscu podawali procedurę uruchamiania działalności gospodarczej.

Przykłady poprawnych opracowań *Wykazu planowanych czynności*:

Przykład 1

4. Wykaz planowanych czynności związanych z oceną rentowności
- obliczenie przychodów z produkcji roślin ozdobnych oraz pozostałych przychodów
  - obliczenie kosztów produkcji oraz pozostałych kosztów
  - obliczenie amortyzacji środków trwałych
  - obliczenie kwoty podatku VAT (7%)
  - obliczenie wyniku finansowego (dochodu rolniczego) netto
  - wybór i obliczenie odpowiednich wskaźników rentowności
  - analiza wskaźników
  - wnioski

Przykład 2

IV Wykaz planowanych czynności związanych z oceną rentowności:

1. Obliczenie wartości aktywów i pasywów, oraz ich składników
2. Ustalenie wysokości kosztów i przychodów
3. Obliczenie amortyzacji
4. Ustalenie wyniku finansowego ~~netto~~ brutto, wysokości obciążenia wyniku finansowego oraz wyniku finansowego netto
5. Wybór, obliczenie oraz interpretacja wyników wskaźników rentowności
6. Ocena rentowności na podstawie analizy SWOT

Analiza SWOT

W Analizie należało przyporządkować podane okoliczności i warunki otoczenia do prowadzenia działalności w zakresie produkcji roślin ozdobnych. Znaczna liczba zdających nie trafnie dokonywała przyporządkowań. Najczęściej miało to miejsce w obszarze szans i zagrożeń. Niekiedy *slabe strony* mylnie wpisywano jako zagrożenia.

Przykład poprawnie sporządzonej analizy SWOT:

Analiza SWOT planowanego przedsięwzięcia

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - tunele do produkcji sadzonek - rolnik posiada duże doświadczenie w produkcji roślin ozdobnych - zapewniony zbył po gwarantowanej cenie 	<ul style="list-style-type: none"> - niedopracowana technologia produkcji - pracochłonna pielęgnacja roślin - trudności w zatrudnieniu doświadczonych pracowników
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - dostępne kredyty preferencyjne - budowa osiedla domów jednorodzinnych z ogródkami w okolicy gospodarstwa - wzrost popytu spowodowany świadomością ludności w dziedzinie estetyki otoczenia 	<ul style="list-style-type: none"> - możliwość importu roślin ozdobnych - zwiększa się liczba producentów roślin ozdobnych - brak dobrych środków ochrony roślin na niektóre szkodniki i choroby

Ad V. Uproszczony bilans otwarcia na dzień rozpoczęcia działalności

W tym elemencie pracy należało nanieść dane z treści zadania na schemat bilansu, wyliczyć sumy oraz wykazać równowagę bilansową.

Przykład poprawnego bilansu:

Uproszczony bilans otwarcia na dzień rozpoczęcia działalności

L.p.	Aktywa	Kwota w zł	L.p.	Pasywa	Kwota w zł
A	Aktywa trwałe		A	Kapitał własny	
1.	grunty orne	40 000	1.	Środki własne	300 000
2.	ciągnik	80 000			
3.	hala produkcyjna	70 000			
4.	tunele foliowe	32 000			
5.	domieszarka	48 000			
6.	opryskiwacz	28 000			
7.	system nawadniania i nawożenia	12 000			
	RAZEM	310 000		RAZEM	300 000
B	Aktywa obrotowe		B	Kapitały obce	
1.	domieszki	4 000	1.	Kredyt długoterminowy	40 000
2.	środki ochrony roślin i opakowania	3 000	2.	faktura z odroczonym terminem płatności	7 000
3.	środki pieniężne na rachunku bankowym	30 000			
	RAZEM	37 000		RAZEM	47 000
Razem aktywa		347 000	Razem pasywa		347 000

Wielu zdających nieprawidłowo grupowało poszczególne składniki majątku. Problem stanowiło określenie kapitału własnego oraz zobowiązań wobec dostawców.

Ad VI. Plan amortyzacji środków trwałych

Należało obliczyć i odpowiednio wpisać stopę amortyzacji oraz stawkę amortyzacji rocznej, wyliczonej według wzoru umieszczonego pod tabelą amortyzacyjną.

Pojawiały się prace, w których nie wykorzystano podany wzór i stąd wynikały różnice w kwocie amortyzacji dla *doniczki*, a następnie błędna ogólna stawka amortyzacji. Niektórzy zdający wykazali się kompletną niezajomością sposobu obliczania amortyzacji.

Przykład poprawnego sporządzenia tabeli amortyzacyjnej:

Plan amortyzacji środków trwałych

Lp.	Nazwa środka trwałego	Wartość początkowa (w zł)	Okres użytkowania (w latach)	Stopa amortyzacji (w %)	Stawka amortyzacji rocznej (w zł)*
1	hala produkcyjna	70 000	40	2,5	1 750,-
2	ciągnik	80 000	10	10	8 000,-
3	tunele foliowe	32 000	8	12,5	4 000,-
4	doniczka	48 000	12	8,33	4 000,-
5	opryskiwacz	28 000	10	10	2 800,-
6	system nawadniania i nawożenia	12 000	5	20	2 400,-
Ogółem					22 950,-

*Stawka amortyzacji rocznej = wartość początkowa/okres użytkowania w latach

Ad VII. Uproszczony rachunek zysków i strat za okres roku oraz ocena rentowności majątku i kapitału w skali roku

Element ten obejmował obliczenie poszczególnych składników rachunku zysków i strat oraz dobranie, obliczenie i interpretację wskaźników majątku i kapitału własnego a także ocenę rentowności planowanego przedsięwzięcia.

Opracowanie tego elementu sprawiło zdającym wiele problemów wynikających z nieprawidłowych obliczeń.

Przykład poprawnie sporządzonego rachunku zysków i strat:

Uproszczony rachunek zysków i strat za okres roku

Wyszczególnienie	Wyliczenia	Kwota w zł
I. Przychody	X	X
Przychody ze sprzedaży roślin:		
1. bluszcz pospolity	$2000 \cdot 9zł$	18 000
2. trzmielina pnąca	$5000 \cdot 8zł$	40 000
3. wiciokrzew japoński	$5000 \cdot 12zł$	60 000
Przychód ze zwrotu podatku VAT 7%	$118 000 \cdot 7\%$	8260
Razem przychody	$118 000 + 8260$	126 260
II. Koszty	X	X
1. materiały do produkcji roślin ozdobnych	$12 000 \cdot 2zł$	24 000
2. energia i woda		6000
3. płace pracowników		13000
4. podatek gruntowy, ubezpieczenia		1000
5. amortyzacja środków trwałych		22 950
6. rata leasingu		12 000
7. koszty finansowe (odsetki od kredytu)	$40 000 \cdot 2\%$	800
Razem koszty		79 750
III. Wynik finansowy/dochód rolniczy netto	$126 260 - 79 750$	46 510

Zdający najczęściej popełniali błędy w pozycjach:

- ustalenie przychodu ze zwrotu podatku VAT – 7%,
- określenie wartości materiałów do produkcji roślin ozdobnych,
- obliczenie odsetek od kredytu.

Ad VIII. Praca jako całość

Prace egzaminacyjne były oceniane także pod kątem: przejrzystości struktury opracowania, poprawności merytorycznej i terminologicznej oraz logicznego uporządkowania treści. Większość prac spełniała te wymagania. Zdarzały się prace chaotyczne i mało estetyczne, pisane pismem trudnym do odczytania. Zdający nie zawsze posługiwali się językiem i terminologią właściwą dla zawodu.